

La passada valenciana

XAVIER FEBRÉS

El seu avi, Vicent Novejarque, fou l'inventor de l'orxata líquida (i ja no de xarop). El seu pare, peoner del cinema valencià. Ell, però, ha enriquit l'herència. Iniciador de la ràdio en català a València, orxater de vocació i professió, ex president de la falla Corretgeria-Bany del Pavesos (me tiraren per «rojo»). Són molt conservadors) i ara el cantant més exuberant, popular i trempat del País Valencià i part de l'estranger. Amb tots vostès: Joan Monleon, en Monle...

De fet, Els Pavesos vam començar al final dels anys 60 amb les cançons del Grup de Folk de Barcelona, aplegats al voltant de la falla. Cantàvem «La vall del riu vermell», «Les pometes del pomer» i el «Vull ser lliure» amb perfecte accent barceloní... Vam veure que la cosa podia rutilar i jo vaig començar a buscar cançons d'aquí. Al País Valencià encara no hi havia res de cançó. En Raimon i l'Ovidi vivien a Barcelona i no els deixaven cantar aquí. Nosaltres vam sortir de la falla i vam començar a anar a cantar pels pobles, amb el micro del rector... No ens pagaven res. Sort de la Caixa d'Estalvis de València que durant la temporada 1974-75 ens va subvencionar amb 7.000 pessetes per actuació. Encara no havia esclatat l'endiàstrada polèmica del blau a la senyera, si no, no eus haurien subvencionat. Ara són molt «blaveros».

Segons la seva tarja de visita i promoció, guarnida als cantells superiors amb dos dibuixos d'allò més eròtico-valencià, el grup de cançó i derivats escènics més engrescador del PeVé (País Valencià per als clàssics) s'intitula: PAVESOS, Puericantores Púberes Valentinorum. Bodes, bateigs, comunions, combregars d'impedits, aplecs i rosaris de l'Aurora. I vulgarment, Els Pavesos.

Prohibicions sonades

En la nostra història també tenim prohibicions ben sonades, no us penseu. L'any 1976, un governador civil molt trempat que es deia Mariano Ni-

colás i que ara és director general de Seguretat ens va suspendre totes les actuacions durant tres mesos. Total perquè durant una de les representacions de «La Infanta Tellina i el Rei Matarot» del pare Mulet —(fra Francesc Mulet i Querol (1624-1675), nadiu de Sant Mateu del Maestrat, dominic, professor de l'Estudi General de València. Nota erudita de l'entrevistador)—, que vam oferir quan encara féiem teatre i sketches, en la urbanització Santa Polònia de nous, es va organitzar un escàndol de consideració quan aquests senyors van voler plantificar un tovalló blau a la senyera quatribarrada que ens servia de teló de fons. Es va organitzar un embolic de por. Jo vaig tractar aquella gent de maleducats, encara que fossin advocats o metges. Ells a mi em tractaren d'«orxatero», com si fos un insult... Total, que es va acabar malament. A més, l'endemà vam muntar un dinar amb tota la gent del grup i els «fans» que ens acompanyaven en permanència, i que eren unes seixanta persones, durant el qual cadascú va dir el que va voler i sembla que alguna expressió no va ser del gust de les autoritats. Van agafar a la pobra Xampa, el travesti més famós del PeVé, i el van tenir tancat divuit dies a la presó de Gandia.

Merxe Banyuls (res a veure amb Araceli Banyuls, sólo somos amigas), s'ha incorporat al grup des de fa quatre anys, per convertir-se ràpidament en la veu més sexy, etcètera i interlocutora privilegiada en escena d'en Monle. El llenguatge barrut de la descaradíssima Merxe del PeVé i no la de Merimée només té parió amb l'streettease d'en Monle-fallera. En honor al

XAVIER FEBRÉS

Defensar la cultura del país, lluitar per l'autonomia del País Valencià recupere la seua identitat... si fer soc catalanista.

L'HORA catalana
setembre 1979

tipisme, val a dir que la Merxe també era orxatera de professió abans de consagrar-se a la cançó.

Sí, xiquet. Tots dos entenem de xufra (es refereix, evidentment, a la *Cyperus esculentus*, varietat sativus). Ell té bona xufra i jo sé triar-la...

a valenciana, treballar per què el això és ser «catalanista», i bé, sí,

L'endiastrada polèmica català-«valenciano»

En el terreny de la polèmica català-«valenciano», no cal dir que Els Pavesos ho tenen prou clar. I per tots els pobles valencians que els criden contínuament van repetint una de les estrofes més aplaudides de la cançó *En el barranc de l'Eixut*:

Jo en conec més de quatre
que diuen són «valencianos»
i quan tenen un xiquet
li parlen en «castellano».

I explica en Monle que una vegada van venir a contractar-nos per la presentació fallera del barri del Carme, que és el meu. Després ens digueren que res de res. El motiu? Que ens vetaren per «catalanistes». En fi, ser «catalanista» és defensar la cultura del país, lluitar per l'autonomia valenciana, treballar per a que el País Valencià recupere la seua identitat... Si fer tot això és ser «catalanista», i bé, sí, sóc catalanista.

Després de prop de deu anys de córrer pel món, Els Pavesos es plantegen ara una professionalització més seriosa, més enllà de les gresques improvisades que els havien fet populars. Es tracta d'oferir un espectacle de qualitat en escena, amb un major rigor musical. La gresca potser se'n ressent. És una opció.

Abans tot era improvisat i més divertit. Jo m'ho passava millor. L'any 75 vam muntar l'espectacle «Micalet country» en quinze minuts i érem seixanta persones en escena. Era una passada total. Un dia va pujar un espontani a l'escena i ara encara el tenim al grup. Tot anava així. Allò que tenia més èxit eren les converses improvisades entre la Merxe i jo, burxant-nos contínuament. Ara ja no ho fem tant, presentem un espectacle molt més preparat.

Un tercer disc cosmopolita

Els Pavesos presenten aquest mes el tercer disc de llarga durada: *Val-*

lència-Estambul-Konstantinòpolis, amb uns arranjaments musicals força més acurats que abans, a càrrec del mestre del grup Jordi Reig. Diuen que és un disc de music-hall. Conté, per exemple, una adaptació de la cançó de Jacques Brel *Bruxelles* adaptada al català per Carles Gàmez amb el títol *València 1900*. (Eren els temps que València somniava / eren els temps del cinema mut / eren els temps de l'arròs i tartana / eren els temps que València cantava.) Entre les altres aportacions del disc s'hi compta una cançó de reminiscències àrabs (la història d'una bagassa d'Estambul) titulada *Fátima*; la peça *Ja us he reconegut* popularitzada per Mistinguet i enregistrada posteriorment per Núria Feliu, el mambo *Benidorm*, un potipoti de temes de les bandes populars de música del PeVé titulat *Pot de Confitura*, la cançó tradicional *La Tia Blaià*, etc.

Quant als motius del títol summament cosmopolita del disc, salten a la vista:

Nosaltres anem molt lluny en idees. No ens conformem amb els Països Catalans. Volem tota Europa, des d'aquí a Konstantinòpolis. Tot el Mediterrani per a nosaltres. I apa, a nedar!

«La Holandesa»: Líquides i crema catalana

Per a més explicacions, tothom pot adreçar-se a en Monle. Se'l troba cada dia, a estones, en l'orxateria de propietat familiar *La Holandesa*, prop del Mercat Central, servint líquides a les mestresses que tornen de plaça, a la intel·ligència del país que s'hi acostava, a les bagasses del proper barri xinès, o als famosos que van als estudis de Ràdio Peninsular del davant. Entre els productes oferts per escrit en el vidre mural de darrera el taulell, cal fixar-se en la «Crema catalana: 50 ptas.», detall no gens anecdòtic si tenim en compte que la tradicional cafeteria Balanzà del centre de València va haver de suprimir de la carta el «Pernil a la catalana» degut a les iras dels blaveros.

De vegades vénen quatre imbècils a protestar per això. Però jo els contesto: Si hi ha paella valenciana, què vol que hi fem, també hi pot haver crema catalana, oi? ■